

Холодов С.С.,
аспірант кафедри публічного управління та адміністрування
Університету Григорія Сковороди в Переяславі

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВETERANІВ ВІЙНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Соціальний захист є елементом соціальної політики держави, складовою загальнонаціональної культури. Соціальний захист ветеранів війни - це загальнодержавна задача.

В останнє десятиліття вирішення проблем системи соціального захисту ветеранів війни стає провідним пріоритетом у галузі соціальної політики. Проте їхнє соціальне становище та рівень соціальної захищеності свідчать про те, що ветерани війни являють собою особливу соціально-демографічну групу, яка має специфічні соціальні, економічні, психологічні та інші проблеми. Дослідження системи соціального захисту ветеранів війни є одним з найважливіших аспектів аналізу тенденцій розвитку українського суспільства, оскільки дозволяє оцінити зміни, що відбуваються в суспільній свідомості та соціальній структурі суспільства, виявити зони соціальної напруженості, а також вивчити різноманітні та суперечливі групові уявлення про соціальне життя суспільства.

Соціальний захист ветеранів війни - це система заходів, яка здійснюється державою, органами державної влади та місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства, благодійними організаціями та фондами, міжнародними організаціями та ін. та спрямована на забезпечення гарантованих умов життя, підтримки життєзабезпечення та гідного існування ветеранів війни.

Активне і своєчасне включення України в глобальні трансформаційні процеси, вироблення нових шляхів самоорганізації внутрішнього розвитку країни роблять соціальний захист даної категорії населення ключовим напрямом державної політики в соціальній сфері, а також індикатором вдосконалення механізмів функціонування правової держави.

Необхідно відзначити, що соціальний захист, будучи структурною складовою соціальної політики держави, включає регулювання і перерозподіл

доходів громадян в галузі соціальної допомоги і підтримки. Також, до основних напрямів соціальної політики України можна віднести наступні [1; 2]:

- політика доходів населення (життєвий рівень, споживчий кошик);
- політика у сфері праці та трудових відносин (оплата праці);
- соціальний захист та підтримка непрацездатних, малозабезпечених громадян;
- розвиток галузей соціальної сфери (наука, освіта, культура тощо);
- політика в галузі інфраструктури (транспорт, шляхи, зв'язок);
- соціально-екологічна політика;
- соціально-економічна політика.

Основними елементами системи соціального захисту є: соціальне страхування, соціальне забезпечення, соціальна допомога, благодійність та особисті заощадження громадян, спрямовані на особисту безпеку, а також приватне особисте страхування. Подібна структура, безумовно, може бути застосовна і до розгляду системи соціального захисту ветеранів війни.

Необхідно звернути увагу, що у зв'язку з повномасштабним вторгненням росії на територію України збільшується кількість ветеранів війни (учасників бойових дій, інвалідів війни, членів сімей загиблих), які є молоді люди працездатного віку і до їх соціального захисту слід підходити з урахуванням того, що зазначені особи можуть і хочуть працювати, мають потреби у підтримці навчання, перекваліфікації, психологічній реабілітації тощо [3].

Необхідно відзначити, що провідні напрямки системи соціального захисту ветеранів війни протягом тривалого часу залишаються незмінними: пенсійне забезпечення, реабілітаційні заходи, матеріально-побутове обслуговування, медичне обслуговування тощо, але технології та методи роботи значно трансформувалися у зв'язку з переходом до ринкових відносин.

На сучасному етапі у сфері соціального захисту ветеранів війни з'являється нова інноваційна форма соціальної підтримки – надання підтримки в організації власного бізнесу, підтримка навчання та працевлаштування. Оскільки враховуються вікові риси ветеранів війни, які повертаються з фронту, можуть і хочуть самі себе забезпечувати.

Зазначимо, що держава як і раніше спрямовує зусилля на матеріальне забезпечення, не забуваючи про соціально-психологічне самопочуття ветеранів. Аналіз напрямів соціального захисту війни показав, що у різні історичні періоди переважали окремі напрями соціальної підтримки ветеранів.

Головним напрямом соціального захисту у воєнний час є працевлаштування учасників бойових дій та інвалідів війни. Не менш важливими напрямками виступає їхнє пенсійне забезпечення, медичне обслуговування, моральна підтримка, шефство.

В умовах трансформації соціально-економічного становища нашої країни у розвитку соціального захисту ветеранів вельми посилилася значимість функції наступності, що виражається, насамперед, у вдосконаленні матеріальної допомоги. Поряд з цим стають дедалі помітнішими риси індивідуалізації: акцентування на адресну допомогу, запровадження певних виплат та компенсацій, забезпечення житлом, надання можливості розвивати свій власний бізнес, працювати та розвиватися.

Таким чином, соціальний захист ветеранів війни – це важливе завдання для України, яке вимагає запровадження інноваційних механізмів реалізації з урахуванням сучасних глобальних трендів, цифровізації, а також потреб самих ветеранів війни.

Список використаних джерел:

1. Соціальні гарантії та пільги для ветеранів. URL: https://veteranfund.com.ua/legal_consultations/social-garnt-pilgi/.
2. Ляшук В., Макеєва О. Проблеми забезпечення соціальних прав військослужбовців та ветеранів. *Політика та право в умовах дії воєнного стану: пошук рішень: збірник матеріалів Міжнарод. наук. конф. / за заг. ред. П. В. Горінова ; Навчально-науковий інститут права та політології УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ, 23 квітня 2024 р.). Київ : Видавництво УДУ імені Михайла Драгоманова. 2024. С. 312–314.*
3. Погосян Р. Поняття та особливості захисту прав ветеранів війни. *Актуальні проблеми правознавства. 2023. № 1. С. 109–113.*